

Fáradhatatlan szervező

Ki gondolná, hogy Zsigó György már hetvenéves?

Igaz, hosszú évtizedek óta kapják tőle a növényvédelmi előrejelzéseket a kertbarátok, szakmai híreket a növényorvosok, számos rendezvényen tart előadást vagy résztvevőként találkozunk vele. Nem sokkal decemberi születésnapja után kerestük fel.

A Kertészet és Szőlészet olvasói a közterületi növényvédelmi figyelmeztetésekről ismerhetik Zsigó Györgyöt, de nem kertészként kezdődött a pályafutása. Hogyan lett növényorvos a pesti fiúból?

Budapesten, az Üllői út mellett nőttem föl, de mindig is nagyon szerettem a biológiát. Ebben közrejátszhatott a nagyapám, akinek Kunszálláson volt kertészete, méhészkedett, tartott birkát, nyulat, tyúkot. Ő telepített először a környéken ósziparack-ültetvényt, amit katlan koronával nevelt és szépen működött a gyümölcsös. A nála töltött nyarak meghatározók ebből a szempontból. Általános iskolában biológia szakkerbe jártam, de gimnáziumban már nem tudtam biológiára szakosodni, mert a Leövey Klára Gimnáziumban nem volt, helyette kémia tagozatos lettem. Továbbtanulásra az orvosi egyetemet céloztam meg, de a fizika négyesem miatt sajnos le kellett mondanom róla, így Gödöllőre jelentkeztem az agrártudományi egyetemre. Először még az állattenyésztés érdekelt, de amikor szerves kémiát kezdtünk tanulni, végleg eldőlt, hogy ezt a pályát választom. Lenyűgözött például, hogy minden élőlényben azonos a Szent-Györgyi-Krebs ciklus.

Hol volt az első munkahelye és mire emlékszik abból az időből?

Végzés után szeptemberben a ráckeevei Aranykalász Mgtsz-ben kezdtem dolgozni, és már januártól rám bízta a négyezer hektár szántó növényvédelmének irányítását. Ott is laktam Ráckeevén egy nádfedeles horgászházban, ahol télen befagyott a víz a lavórban. Három motorkerékpárt nyűttem el a földeket járva, mert a területeink közé beékelődött két kisebb termelőszövetkezet, nagy távolságokat kellett megtenni. Télen a hó alatt is figyelni kellett a csócsárlót, ami hatalmas kárt képes okozni. Összebarátkoztam a pokolhegyi cigányokkal, akik Ráckeevén ebben a „szegénynegyedben” éltek, elkezdtem cigányul tanulni, de végül nem jutottam el addig, hogy beszélni tudjak.

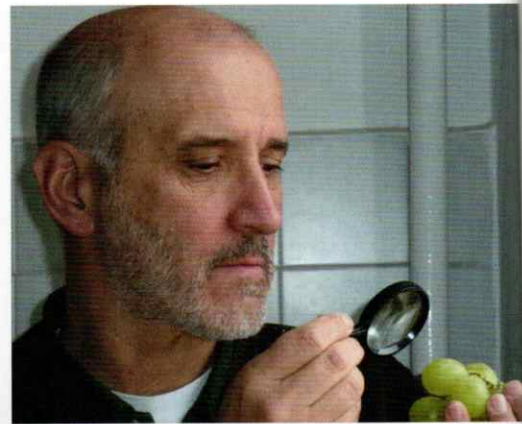
Két év után ugyanis megtudtam, hogy munkatársakat keres a Fővárosi Növényvédő Állomás, és jelentkeztem. Akkor sok fiatal szakembert vettek fel, én Észak-Buda növényvédelmi felügyelője lettem, hozzám tartozott az Óbuda Tsz és a Rozmaring Tsz, ahol dísznövényt termesztettek, és sok kertbarát körrel kerültem kapcsolatba. Akkoriban a második és a tizenkettedik kerületben két-két, a harmadik kerületben öt kertbarát kör működött. Volt, hogy egy hónapban tíz-tizenkét előadást tartottam nekik. A rendszerváltás után ezek megszűntek, és nem is alakultak újak helyettük, pedig nagyon sok a kert. Én magam is tagja vagyok a „honvéd” kertbarát körnek, amit *Bálint György* alapított.

Az előadásait hallgatva, a honlapján látható videók alapján éppen az merült fel bennem, hogy nem akart-e tanítani.

Valóban volt ilyen készítemem, jelentkeztem is mérnök-tanári képzésre Gödöllőre, de akkor már három gyermekem volt, és rájöttem, hogy ebből nem fogunk megélni. Hívtak a Waldorf iskolákba is kertművelést oktatni, mert évekig tanultam a biodinamikus növénytermesztést, ami tulajdonképpen a Waldorf-elvekhez tartozik. Mégsem lett belőlem tanár, inkább vállalkozni kezdtem.

Egy kollégámmal, *Velkovits Sándorral* 1983-ban gmk-t alakítottunk, vagyis gazdasági munkaközösséget, és másodállásban közterületi növényvédősök lettünk. Azóta is ezt csinálom, de idővel különváltunk és én a Toxa-Terv Bt. keretében tevékenykedtem. Tavaly szüntetem meg a céget. Négy budapesti kerületben irányítottam a növényvédelmet, ott most szaktanácsadó maradtam, és dolgozom a Városligetben, a Salgótarjáni utcai zsidó temetőben, a Fűvészkertben és a Fiumei úti sírkertben. Utóbbi két helyen még én irányítom a permetezést.

A Fűvészkerthez másképp is kötődöm, *András* fiam készítette a pálmaház medencéjében látható kerámiaszobrot, *Nemecsek Ernő* figuráját.

Tehát a gyakorlatban ismerte meg a kertészeti növények betegségeit, kártevőit, az ellenük való védekezést?

Nagyon sokat tanultam a két említett szövetkezet munkatársaitól és valóban, a gyakorlati munka a közterületeken, a kertbarátoknak szóló szaktanácsadás sok új ismeretet igényelt. Azóta is havi rendszerességgel tartok növényvédelmi előadást a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége továbbképzésén, minden hónap első hétfőjén.

Akkor vannak a szakmában „spricclubként” ismert Növényvédelmi Klub előadásai is, aminek a titkára.

Azt még az 1990-es évek végén vállaltam el. Részt vettem a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara elnökségének munkájában is, és kapcsolatot tartok a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával. Szeretném elérni, hogy legyen a kertészkedők számára elérhető ingyenes növényorvosi szaktanácsadás. Erre még az őstermelőknek is szükségük lenne, nekik ugyanis nem kötelező növényorvost alkalmazni a termelésük során. Több százezer ember természetesen a kertjében zöldséget-gyümölcsöt mindenféle szakismeret nélkül, nyugodtan mondhatom, hogy a családjaikon keresztül több millió embert érint, hogy biztonságosan tudjanak védekezni a károsítók ellen.

Nehezíti a dolgot, hogy a klímaváltozás miatt egyre szélsőségesebb az időjárás, új kártevők érkeznek és egyre kevesebb növényvédő szert szabad használni. Most egyetlen ilyen szaktanácsadót

ismerek, a Budaörsi Kiskert Áruházban Reider Imréné várja a kertészkedőket kedd délelőttönként. Az ország minden sarkából érkeznek hozzá a növényi min-tákkal. Ha a növényorvosi kamara megyei szervezetei rászárnák magukat, biztosan találnak olyan vállalkozó tagot, aki áprilistól szeptemberig heti egy délelőtt vállalná ezt a szaktanácsadást. Helyiséget az agrárkamara falugazdászaitól vagy az önkormányzattól is kaphatnának.

Beszéljünk még az előrejelzésről, ami többek közt a Kertészet és Szőlészetben is megjelenik a közterületi növényekről, de a kertbarátoknak készül szőlőről és gyümölcsfákról is.

Akkor kezdődött, amikor 2006-ban, 25 év munka után kiléptem a növényvédelmi hatóságtól. Abban az időben már szinte csak a parlagfű-bírságolás volt a dolgunk, és szakmai oldalról is szűkült a feladatkörünk. Újra megszerveztem az előrejelző csapdahálózatot, először Budapesten, aztán a NAK és a növényorvosi kamara segítségével országosan is. Jelenlegi szponzorainkat megtalálják a honlapomon. A kertészeti kártevőket (almamoly, szilvamoly, keleti gyümölcsmoly, barackmoly, tarka szőlőmoly, gyapottok-bagolylepke, cseresznyelég, dióburok-fúrólégy) Budapesten, Budakalászon, Debrecenben, Győrben, Maroslelén és Siklóson csapdázzuk. Külön hálózatban figyeljük a selyemfényű puszpángmoly rajzását a budapesti Fűvészkertben, Debrecenben, Székesfehérváron, Tanakajdon, Maroslelén és Siklóson, valamint a vadgesztenyelevel-aknázómolyt az említett helyszíneken és Kecskeméten meg Hatvanban, illetve Budapesten négy helyen.

Mára az látszik, hogy kettészakadt az ország növényvédelmi szempontból, ugyanis a keleti országrészben gyakori a nagy szárazság, míg a Dunántúlon még viszonylag több a csapadék. Emiatt az előrejelzés sem egyszerű, helyben kellene figyelni az időjárást és a betegségeket. Az általunk írt évi 20-25 előrejelzés nem lehet elég pontos.

Járom az országot a Virágos Magyarország zsűrijével is, és látom, hogy óriási problémák vannak a vadgesztenyével, a platánokkal és a bukszussal. Próbálunk segíteni a rajzásmegfigyeléssel, de vagy megfogadják a tanácsainkat, vagy nem. Jelenleg 1300 e-mail-címre jut el az előrejelzés, és a kertbarátok tovább is osztják egymás közt.

Horváth Csilla

Támogatás az egyedi szaktanácsadáshoz

Új pályázati felhívás jelent meg 10 milliárd forint keretösszeggel a gazdálkodóknak nyújtott egyedi szaktanácsadási szolgáltatások támogatására, jelentette be *Feldman Zsolt* mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár. Az *Egyedi tudásátadási szolgáltatások támogatása* című felhívás középpontjában azon egyéni szaktanácsadók és szaktanácsadó szervezetek támogatása áll, amelyek a mezőgazdasági termelőknek és a KAP-támogatások egyéb kedvezményezettjeinek szaktanácsadási szolgáltatást nyújtanak. Legfőbb 214 millió forint támogatást kaphatnak, 100%-os támogatási intenzitás mellett. A gazdálkodók a támogatott szaktanácsadást térítésmentesen vehetik igénybe különböző tématerületeken, mint például precíziós gazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés, erdőgazdálkodás. A támogatási kérelmek benyújtására 2025. február 5-től lesz lehetőség, de a támogatott tevékenység korábban is megkezdhető, ugyanis a 2024. december 7-től folytatott szaktanácsadás is elszámolható. (AM)

Átalakul az iskolagyümölcs- program

A Magyar Közlöny 2024. évi 118. számában megjelent az iskolagyümölcs- és iskolazöldség-program végrehajtásáról szóló 15/2021. (III. 31.) AM rendelet módosításáról szóló 58/2024. (XI. 27.) AM rendelet. Ebben szerepel, hogy a 2025/2026-os tanévtől a programhoz kapcsolódó kísérőintézkedések, a népszerűsítő és információs kiadványok készítése és szétosztása, illetve a kóstoltatás már nem tartozik a kedvezményezett feladatai közé. A gyümölcs- és zöldségfogyasztást ösztönző edukációs programok és tájékoztató kampány indítására és megvalósítására külön pályázatot, illetve közbeszerzési eljárást tesz közzé az Agrárminisztérium. Az edukációs programok költségvetése az iskolagyümölcs- és iskolazöldség-program részét képezi, így azokat a program rendelkezésére álló keretből lehet finanszírozni. A kísérőintézkedések éves szinten a nemzeti forrás legfeljebb 3%-áig, az európai uniós forrás legfeljebb 15%-áig támogathatók.

A módosítás előtt a támogatás kedvezményezettjeiként „kérelmező” szerepelt további meghatározás nélkül a 15/2021. (III. 31.) AM rendelet 2. § (3) bekezdésben, a gyakorlatban ezek a tankerületi központok voltak. Lényeges változás ehhez képest, hogy a következő tanévtől a tanulók ellátását vállaló termelők, termelői szervezetek, társulások, valamint a kizárólag ezek tulajdonában álló vállalkozások lesznek a program kedvezményezettjei.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a jövőben is az oktatási intézmények fenntartói, tehát a tankerületi központok írják ki a pályázati felhívásokat, azonban a 2025/2026-os tanévtől a 15/2021. (III. 31.) AM rendelet új, 6/B. §-sal egészült ki, amelynek értelmében a beérkezett pályázatok elbírálása során a következő szempontokat kell figyelembe venni: a tanulók létszáma, az intézmény földrajzi elhelyezkedése, a programba bevonható termékek forgalmazási adatai, a helyi beszerzés, a rövid ellátási láncok által felkínált lehetőségek, a környezeti előnyök és hátrányok, valamint szükség esetén az érintett intézmények véleménye. Pontegyenlőség esetén első körben a termelők, ezt követően a termelői szervezetek által benyújtott pályázatokat kell előnyben részesíteni.

A módosítással a 2. § (2) kiegészült a (4) bekezdéssel, amely szerint a 2025/2026-os tanévtől kizárólag egy tanítási évre lehet szerződést kötni.

Az 1. § kiegészítésével pedig bevezetésre kerül a saját termék fogalma. Ennek értelmében előírás, hogy a kiosztandó friss termék, valamint a zöldség- és gyümölcslevelek készítéséhez felhasznált alapanyag legalább 50%-a saját termék legyen. Ennek ellenőrzésére és nyomon követésére a támogatási kérelemnek részletes adatokat kell tartalmaznia a saját termelés igazolására, így például a termőterület adataira, zöldség- és gyümölcslevelek esetén a feldolgozóval kötött szerződésre vonatkozóan.

(NAK / dr. Kozák Anita)